

Engelle Konuşmak

Yönetmen: Werner Herzog

1971/Batı Almanya/Almanca/85

Gözlerinizi kapatın, bir süre karanlıkta yaşamayı deneyin. Ardından kulaklarınızı da kapatın. Usta yönetmen Werner Herzog'un erken dönem filmlerinden olan *Land of Silence and Darkness (Karanlığın ve Sessizliğin Ülkesi, 1971)*, izleyiciyi görme ve işitme engelli olan bayan Straubinger'in dünyasına davet ediyor ve elinden geldiğince doğrudan olarak bu farklı dünyayı beyaz perdeye taşıyor.

Reiner Fassbinder, Margarethe von Trotta, Volker Schlöndorff, Werner Schröter, ve Wim Wenders ile birlikte adı Yeni Alman sinemasının en tepelerinde yazılı olan Herzog, daha çok mekan algısını ön plana çıkarması ve yerelliği farklı açılardan yansıtabilmesiyle bilinir. Yerel olan sorunların evrensel boyutlarını bulmak ve seyirciye bilgiden fazla duygu vermek Herzog sinemasının temel çekirdeğini oluşturuyor. Bu filmde ise evrensel engellerden, duygulardan ve toplumsal eksikliklerden bahseden Herzog, Almanya'nın ufak bir kasabada yaşayan bir kadının hikayesini izleyen herkesin etkilenebileceği bir boyuta getirmeyi başarıyor.

İzleyiciyi ikna etmeye çalışmıyor Herzog. Konusunda uzman kişiler, arşiv görüntüleri ya da doktorlar yok bu belgeselde.. Film empati yeteneği veriyor seyircisine ve farklı bir hayatın mümkün olduğunu gösteriyor. Bunu yaparken de yönetmen üçüncü göz olarak dışarıda kalmayı yeğliyor. Filmin kahramanı Bayan Straubinger ve arkadaşları şiir okuyarak karşılıyor izleyicileri, tüm sorular işaret alfabeti ile ellere yazılıyor ve sessiz tercümanlar aracılığı ile kahramanlara ulaşıyor. Filmin başında yaşlı kahramanlar, çocukluk anılarını tüm berraklığıyla anlatıyorlar ve bunu yaparken de sürekli gülümsemeye çalışıyorlar. Ardından filmin belki de en önemli kısmı geliyor; Bayan Straubinger, kendisiyle aynı kaderi paylaşan arkadaşı ile uçağa biniyor ve hiçbir şey görmeseler de heyecanları yüzlerine yansıyor. Gündelik hayatta basit olan şeylerin bazı insanlar için ne kadar zor olduğunun altı çiziliyor. Filmin bir diğer önemli kısmı ise Bayan Straubinger'in kendisi gibi engelli olan dostlarıyla doğum gününü kutladığı kısım. Ufak bir salonda toplanan misafirler, tercümanları vasıtasıyla ev sahibinin sözlerini dinliyorlar ve el yordamıyla birbirlerini bulup sıkı sıkı sarılıyorlar.

Film her ne kadar Bayan Straubinger ile başlasa da engelli başka kişiler, genç engelliler ve onlarla ilgilenen aileleri de filmde geniş yer buluyor. Engellilerin toplantıları, dertleri ve en önemlisi de kendilerini nasıl geliştirdikleri üzerinde duruyor Herzog. Onların izole olmadığını, toplumla yaşayabildiğini gösteriyor izleyiciye.

Land of Silence and Darkness (Karanlığın ve Sessizliğin Ülkesi), her ne kadar biyografik bir gözlem belgeseli gibi dursa da; aslında film bütün bir topluluğa ayna tutması bakımından bir sosyal belgesel sayılabilir. Tüm film, çekim şekillerinden içeriğine, akışından karakterlerine ve onların ekrandaki deneyimlerine kadar bir duygu akışı oluşturuyor. İzleyici karakterleri izlerken o kişinin dünyasına girebiliyor, kendini onun yerine koyup onu benimseyebiliyor. Duygusalılık, bit drama havasına sokulmadan verilirken gerçekçi kamera hareketleri filmin *docudrama* yönünün ön plana çıkarıyor. Aslında gerçeği bu kadar katıksız ve yansız, görüntüyü ise bu denli doğal verebilmesi Herzog'un bu iki türe de hakim olmasından kaynaklanıyor.

Burak Peksezer

16 Mart Cuma 16:00